

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **D. P.**

oskarżonego z art. 284 § 2 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zb. z art. 11 § 2 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 listopada 2023 r.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 517/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód
w Szczecinie

z dnia 15 grudnia 2021 r., sygn. akt V K 371/17, i przekazującego sprawę
do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

oddalić skargę.

(A.K.)

UZASADNIENIE

D. P. został oskarżony o to, że:

„1. w dniu 17 lutego 2017 roku w S. przywłaszczył sobie powierzone mu przez J. P. mienie w postaci motoru marki S. o wartości nie mniejszej niż 3000 złotych wraz z dokumentami pojazdu i jego oporządzeniem w postaci kasku, gogli, karkownic, ochraniaczy firmy K. i stroju skórzanego na motor, sprzętu elektronicznego w postaci tabletu firmy S. o wartości 519 zł., gogli wirtualnych firmy

S. o wartości 1699 zł, kamery P. firmy S. o wartości 229 zł, a także artykułów wyposażenia gospodarstwa domowego na łączną kwotę nie mniejszą niż 28 961, 50 zł jak również ukrył dokumenty należące do J. P. w postaci m. innymi świadectw pracy, i ukończonych kursów, świadectw szkolnych, dokumentów spadkowych, dokumentacji zdrowotnej pokrzywdzonej i jej dzieci, aktu notarialnego sprzedaży mieszkania, dokumentów umowy o świadczenie U., telefonii komórkowej, dokumentacji bankowej czym działał na szkodę wymienionej pokrzywdzonej

tj. o czyn z art. 284 § 2 kk w zb. z art 276 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

2. w okresie darty bliżej nieustalonej, przy czym nie później niż 22 lutego 2017 roku w S. wypełniając dokument w postaci umowy kupna-sprzedaży pojazdu marki R. o nr rej. [...] niezgodnie z wolą osoby uprawnionej, wskazując siebie jako kupującego dokonał przywłaszczenia mienia sprzedając następnie w/w pojazd do Auto Komisu C. w S. czym spowodował straty w wysokości 7000 zł, na szkodę J.M.

tj. o czyn z art. 270 § 2 kk w zb. z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.”

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie wyrokiem z dnia 15 grudnia 2021 r., sygn. akt V K 371/17, uniewinnił D. P. od popełnienia zarzuconych mu czynów.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Prokurator Rejonowy Szczecin-Zachód w Szczecinie. Zaskarżył on wyrok w całości, na niekorzyść oskarżonego D.P., zarzucając „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k., polegającą na przekroczeniu przez sąd granic swobodnej oceny dowodów i nieuwzględnieniu zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez:

- niezasadne uznanie wyjaśnień oskarżonego D. P. za wiarygodne i dające podstawę do czynienia w oparciu o nie prawidłowych ustaleń faktycznych pomimo, że jego wyjaśnienia były wyjątkowo skąpe i nieszczegółowe, przedstawiany przez oskarżonego przebieg wydarzeń był niezgodny z zasadami doświadczenia życiowego, regułami logicznego rozumowania (zwłaszcza odnośnie faktu i sposobu nabycia samochodu marki R.), a także z wymową pozostałego zgromadzonego w

sprawie wiarygodnego materiału dowodowego, a nadto - wbrew stanowisku Sądu Rejonowego - wyjaśnienia te w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy nie znajdowały oparcia w zeznaniach K. S., zaś zeznania B. P. oraz G. P. (osób najbliższych dla oskarżonego) dotyczyły jedynie rozmów prowadzonych z oskarżonym i pokrzywdzoną przy okazji ich pobytu w W. w grudniu 2016 r. i były na tyle nieprecyzyjne i niejednoznaczne (co podkreślali sami świadkowie), że nie sposób w oparciu o nie formułować wniosku o wiarygodności wyjaśnień D. P. odnośnie tego, iż był on właścicielem samochodu marki R.,

- sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, a także wymową całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego ocenę zeznań pokrzywdzonej J. M. jako wiarygodne jedynie w części i to co do okoliczności obojętnych z punktu widzenia przypisania winy oskarżonemu, podczas gdy wielokrotnie składane przez ww. w toku niniejszego postępowania zeznania były - w przeciwieństwie do wyjaśnień oskarżonego - szczegółowe, obszerne i konsekwentne, nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, a nadto — wbrew twierdzeniom Sądu I instancji — znajdowały oparcie w zeznaniach pozostałych przesłuchanych w sprawie świadków (zwłaszcza J. B., D. M., D. K., A. K., A. K. S.), potwierdzał je również, m.in. przedłożony przez pokrzywdzoną materiał zdjęciowy (k. 124-131), a nadto nie były niezgodne z zeznaniami K. S., natomiast przywoływany przez Sąd fakt pozostawiania przez pokrzywdzoną w czasie składania zawiadomień oraz zeznań w złym stanie psychicznym, nie uniemożliwiał jej odtworzenia faktów i ich przekazania w sposób zgodny z ich prawdziwym przebiegiem, co wynika jasno z opinii biegłego psychologa (k. 561-569),

- niezasadne uznanie za niewiarygodne i mało istotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy zeznań D. M., D. K., A. K. oraz A. K. S., które co prawda nie były bezpośrednimi świadkami przywłaszczenia przez oskarżonego przedmiotów objętych zarzutami, jednakże wiarygodnie, bez nadmiernego obciążania oskarżonego oraz dopowiadania treści, o których nie miały wiedzy, będąc w stałym kontakcie z pokrzywdzoną bezpośrednio po zdarzeniu z dnia 16.02.2017 r., relacjonowały informacje uzyskiwane od J. M. zwłaszcza

odnośnie przedmiotów, których oskarżony miał jej nie wydać po opuszczeniu przez nią wspólnego miejsca zamieszkania oraz postawy oskarżonego, który kontaktował się z ww. świadkami, co z kolei w istotny sposób wzmacnia wiarygodność zeznań samej pokrzywdzonej,

co skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd I instancji, że brak jest dowodów, które pozwalają na przypisanie oskarżonemu popełnienia pierwszego z zarzuconych aktem oskarżenia czynów, natomiast w zakresie drugiego z inkryminowanych mu czynów, że zrodziły się wątpliwości, które Sąd zgodnie z dyspozycją art. 5 § 2 kpk winien rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do niesłusznego uniewinnienia D. P. od popełnienia obu zarzuconych mu przestępstw.”

Formułując cytowany zarzut, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 517/22, uchylił zaskarżony wyrok co do zarzucanego oskarżonemu czynu kwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w tym zakresie sprawę D. P. przekazał Sądowi Rejonowemu Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie do ponownego rozpoznania, zaś w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Skargę na powyższy wyrok w części uchylającej wyrok Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 15 grudnia 2021 r. złożył obrońca D. P., zarzucając „naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 437 k.p.k. w zw. z art. 454 k.p.k. w zw. z art. 433 k.p.k. poprzez częściowe uchylenie wyroku Sądu Instancji, w sytuacji gdy materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, oceniony w sposób prawidłowy i uzupełniony przez Sąd Okręgowy w postępowaniu apelacyjnym, w żadnym wypadku nie daje podstaw do stwierdzenia, że na jego podstawie uzasadnione byłoby w niniejszej sprawie wydanie wyroku skazującego, a tylko w takiej sytuacji możliwe było wydanie rozstrzygnięcia kasatoryjnego, co dodatkowo wprost wynika

z faktu, że we wskazaniach dla Sądu i instancji zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy w zasadzie nakazuje ponowne przeprowadzenie postępowania dowodowego celem poszukiwania dowodów winy oskarżonego, co jest niedopuszczalne w świetle art. 437 k.p.k.”

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie z uwagi na oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. W powołanym unormowaniu art. 539a § 3 k.p.k. niewątpliwie mowa zatem o art. 437 § 2 k.p.k., który obecnie stanowi, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W rozpoznawanej sprawie powodem orzeczenia Sądu *ad quem* o charakterze kasatoryjnym była konieczność przeprowadzenia kompleksowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co do czynu kwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Jak bowiem wywiódł, Sąd pierwszej instancji z obrazą art. 7 k.p.k. uchybił podstawowym zasadom procesu. Skutkiem tej konstatacji było uznanie decyzji o uniewinnieniu D. P. - w tym zakresie - za przedwczesną, objętą zakazem z art. 454 § 1 k.p.k.

W związku z tym Sąd odwoławczy, powołując się na zakaz z art. 454 § 1 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok co do zarzuczonego oskarżonemu czynu kwalifikowanego z art. 284 § 2 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w tej części przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zaznaczył przy tym, że „Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powtórzy przewód sądowy jedynie w zakresie dowodów odnoszących się do czynu z punktu 1 oskarżenia (w zakresie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania). Ponawiając przesłuchanie świadków w tym zakresie, Sąd ten dołoży staranności by wyjaśnić okoliczności posiadania przez oskarżonego i ewentualnego przywłaszczenia także pozostałych przedmiotów i dokumentów wskazanych w tym samym zarzucie, zwracając uwagę na kwestie podnoszone odnośnie dowodów odnoszących się do tych przedmiotów przez oskarżyciela w apelacji.”

Sąd drugiej instancji niewątpliwie zatem zalecił przeprowadzenie oceny dowodów w odniesieniu do zarzucanego D. P. czynu, unikających uchybień jakie stały się udziałem Sądu pierwotnie wyrokującego w sprawie, w szczególności respektując fundamentalną zasadę procesu wynikającą z art. 7 k.p.k.

Podstawą zaś takich zaleceń była krytyczna ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd pierwszej instancji. Wykazane w tej mierze uchybienia – wbrew twierdzeniom autora skargi - doprowadziły do przedwczesnego uniewinnienia D. P. od czynu zarzucanego mu w pkt 1. akcie oskarżenia. Analiza argumentacji zawartej w uzasadnieniu wyroku uchylającego jednoznacznie zatem wskazuje na brak naruszenia przepisu art. 437 § 2 k.p.k. w odniesieniu w szczególności do reguły *ne peius* oraz zakresu postępowania ponownego.

Podsumowując, należy uznać, że treść zaskarżonego orzeczenia wynikała z konieczności przeprowadzenia oceny istotnych dowodów, stanowiących główny filar postępowania prowadzonego przeciwko D. P. Charakter uchybień Sądu pierwszej instancji wskazywał, iż nie jest wykluczona konieczność ponownego przesłuchania wszystkich świadków w sugerowanym kierunku, a to może skutkować potrzebą przeprowadzenia kolejnych czynności dowodowych, co dostrzegł Sąd odwoławczy a zignorował skarżący.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wprost podniósł, że: „Błędy jakich dopuścił się Sąd I instancji rozstrzygając co do zarzutu przywłaszczenia motoru i ukrycia dokumentu należącego do J.P. skutkowały wadliwością o uniewinnieniu oskarżonego w tym zakresie. Stwierdzenie uchybień już w tym zakresie było wystarczające do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego”.

W rozpoznawanej sprawie Sąd odwoławczy dokonał więc analizy materiału dowodowego przez pryzmat zarzutów apelacji i uznał te zarzuty za przekonujące w zakresie oceny dowodów dokonanych przez Sąd pierwszej instancji oraz całokształtu przeprowadzonego postępowania, co do czynu z pkt 1. aktu oskarżenia. W wyniku tych ocen uznał, że uniewinnienie oskarżonego było w tej części przedwczesne, co nie oznacza, iż zupełnie bezzasadne. Tym samym nie ograniczył swobody sądu ponownie rozpoznającego sprawę w zakresie wyniku procesu. Takie postąpienie -wbrew twierdzeniom skarżącego - niewątpliwie pozostaje w zgodzie z obowiązującymi przepisami. Autor skargi nie zdołał obalić opisanych też Sądu Okręgowego w Szczecinie, wobec czego należało ją oddalić.

Z uwagi na to, że postępowanie skargowe jest postępowaniem wpadkowym i nie kończy postępowania głównego, Sąd Najwyższy nie rozstrzygał w przedmiocie wniosku obrońcy dotyczącego wynagrodzenia, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie karne.

(A.K.)

[a!]